

OTSUS

Tallinn

16. veebruar 2026 nr 94

Märt Põdra kaebuse lahendamine

Menetlus ja asjaolud

1. 30. jaanuaril 2026 esitas Märt Põder riigi valimisteenistusele (edaspidi RVT) avalduse puuduse kohta valimiste korralduses, milles tõi välja kuus eraldiseisvat puudust valimiste korralduses. Avalduses tõstatatud küsimused puudutavad elektroonilise hääletamise süsteemi turvalisust, auditeerimise piisavust, dokumentatsiooni ja lähtekoodi avalikkust ning RVT ja teadlaste vahelise koostöö ning vastutuse selgust. Kaebaja taotles iga puuduse kohta kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse (KOVVS) § 62 lg 6 kohast teavitust puuduse läbivaatamise tulemuste ja võetud meetmete kohta.

2. Kaebaja põhjendab kaebuse tähtaegsust sellega, et RVT avaldas 27. jaanuaril 2026 valimised.ee veebilehel teate eelmisel päeval Riigikogu ruumes toimunud arutelu kohta.

3. RVT vastas 4. veebruaril 2026 kaebajale, et pöördumises esitatud seisukohad on võetud teadmiseks, kuid tema avaldus puuduste kohta ei ole esitatud tähtaegselt.

4. Kaebaja esitas 9. veebruaril 2026 Vabariigi Valimiskomisjonile kaebuse, milles taotleb RVT 4. veebruari 2026 toimingut – avaldusele vastamine - tunnistamist õigusvastaseks, leides, et RVT jättis puuduse avalduse õigusvastaselt läbi vaatamata ning rikkus kaebaja õigust saada KOVVS § 62 lg 6 kohane teavitus seaduses sätestatud tähtaja jooksul.

Vabariigi Valimiskomisjoni koosolek

5. Vabariigi Valimiskomisjoni koosolekul osalesid ja andsid selgitusi kaebaja Märt Põder ning riigi valimisteenistuse juht Arne Koitmäe.

Riigi valimisteenistuse seisukoht

6. Kaebaja esitas avalduse puuduse kohta valimiste korralduses valimised.ee veebilehel teate avaldamise järel. Ta on arvestanud avalduse esitamise tähtaega teate avaldamisest, kuid avalduse sisus tõstatanud küsimusi, mis puudutavad 2025. a kohaliku omavalitsuse valimistel toimunud elektroonilise hääletamise erinevaid aspekte ja varasemat koostööd teadlastega. Need küsimused võivad olla seotud valimiste korraldamise üldise kvaliteediga, kuid ei ole seotud konkreetse toiminguga, mis oleks aset leidnud teate avaldamise päeval. Seega ei esitanud kaebaja avaldust kolme päeva jooksul väidetava rikkumise toimumisest, nagu näeb ette KOVVS § 62 lg 2.

Seadusandja ei ole sidunud KOVVS § 62 lg-s 2 sisalduvat tähtaega rikkumisest teadasaamisega, vaid rikkumise toimumisega.

Vabariigi Valimiskomisjoni seisukoht

7. Kaebaja vaidlustab avaldusele sisuliselt vastamata jätmist. Kui avalduse on esitanud isik, kes ei vaidlusta enda õiguste rikkumist, vaid pöörab tähelepanu sellele, et valimiste korraldaja on rikkunud seadust muul viisil, saab ta vaidlustada RVT toiminguid või otsust vaid menetluslikust aspektist.

8. RVT leidis, et esitatud avalduses kirjeldatud väidetavad rikkumised leidsid aset varem kui teate avaldamine valimised.ee veebilehel ja jättis seetõttu avaldusele sisuliselt vastamata. KOVVS § 62 kohase avalduse eesmärk on võimaldada puuduse viivitamatut kõrvaldamist ning avalduse esitamise kiirus on selle menetlusliigi põhiolemus. Avalduse esitamise tähtaeg hakkab kulgema rikkumisest, mitte sellest teada saamisest (RKPJKo 5-25-24/4, p 26-27). Vabariigi Valimiskomisjon nõustub RVT-ga, et avaldus ei olnud esitatud tähtaegselt ning selle sisuliseks läbi vaatamiseks puudus alus.

Lähtudes KOVVS § 66 lõige 3 punktist 1, Vabariigi Valimiskomisjon otsustab:

jätta Märt Põdra kaebus rahuldamata.

Vastavalt KOVVS §-le 66¹ võib huvitatud isik, kes leiab, et Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega rikutakse tema õigusi, esitada otsuse peale kaebuse põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses ettenähtud korras Riigikohtule. Kaebus esitatakse Riigikohtule kolme päeva jooksul Vabariigi Valimiskomisjoni otsuse teatavakstegemisest arvates Vabariigi Valimiskomisjoni kaudu.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ingrid Kullerkann
Vabariigi Valimiskomisjoni esimees